Број 241. У Новом Саду, у недељу 24. октобра 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, у Новом Саду, на пијаци.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Народни збор у Вршцу.

Вршац, 22. октобра.

У први четвртак, 28. октобра, (10. новембра) састаће се у Вршцу, у порти саборне цркве народни збор Срба из Угарске, да устану у одбрану наших народних школа.

У позиву на збор стоји, да је у питању наша народна част, наш матерњи језик, наша народна црквена автономија, наша народна права.

И доиста је то у питању и у питању све друго што стоји с тим у свези. Ово је данас у видео цео народ, ово су данас увидели и Вршчани.

Ко познаје Вршац и људе у њему треба само да прочита потписе на позиву којим се зове на збор И онда би видео, да је законски предлог министра Берзевицијa о школама извео оно, што је још до јуче изгледало потпуно немогуће. Подтај су позив потписали имена своја најугледнији људи свију странака, па и људи који не припадају странк ма. Све је устало и подигло се као један човек да каже: Браћо, дођите сви, као и ми што вас позивамо сви да слошки устанемо у одбрану својих најсветијих права.

Да чланови угарског сабора познају Вршац, људе и прилике у њему не би требало ништа више, но да прочитају позив на тај збор и они би увидели, да су дирнули у српску ствар, у питање будућности српске. Овде престаје разлика странака, овде престаје све — овде смо дошли до тачке, где се пита: јесмо ли Срби или нисмо а одговор једнодушни је: Јесмо!

Ми смо умирени!

Нека ма каква судбина постигне овај збор нека ма каква судбина постигне законски предлог угарског министра просвете, ми смо схватили шта се хоће с нами. А једнодушност наша сведочи, да ћемо умети да се одбранимо од оног што нам се спрема. Народност и веру очуваћемо у свима приликама, и о ту нашу тврду вољу разбиће се сви таласи, који хоће у том да нас пољуљају.

Ми смо уверени, да ће се српски народ из Угарске онако једнодушно одазвати се овом збору, као што смо га ми сазвали.

Један руски јунак.

(† Потпуковник Е. Ј. Максимов.)

Петроград, 9. окт.

Крвава војна Русије са жутом расом на далеком истоку сад је тек у пуном јеку. Тај рат захтева велике жртве.

Једна од скорих жртава рата јесте, поред многих и подпуковник Е Ј Максимов Он је као сарадник „Новог Времена“ погинуо 1 октобра у бој код Мукдена у близини реке Ш хе.

Ми га се морамо сетити и поменути га, јер је био велики пријатељ Срба и јер је његово име везано и за историју српског ратовања за ослобођење и независност. Име потпуковника Максимова познато је не само у Русији, него су то име у своје време, и у Србији спомињали с поштовањем.

Када је отпочела крвава војна за српску независност Максимов је, осећајући љубав према Србима, похитао у Србију и понудио своје услуге и моћи.

Историја српско-турског рата забележила је и његово име на врло видно место. Кад је отпочео рат Србије противу Турака Максимов напусти службу и положај ђенералштабног капетана и дође у Србију. Одатле се упути у Херцеговину, где се са устасима борио противу Турака. После устанка пређе поново у Србију, где је 5. августа са погинулим Рајевским учествовао у борбама моравске дивизије, командујући шабачким батаљоном а и са црногорским одредом, који се одликовао у борби код Бобовишта. Јуначко држање у борбама са Турцима донело му је неколико заслужних одликовања...

Осим учашћа у босанском херцеговачком устанку у рату са Турцима Максимов је ишао у Абисинију као члан ахал текинске експедиције. А кад је наступила војна Бура противу Енглеза, он је похитао храброј сад већ уништеној републици чича Кригера, да се бори противу Енглеза. Као јунак вазда је смрти у очи гледао и она га је увек мимоишла. Судба је хтела да падне као јунак бранећи отаџбину своју Вративши се с пута по Маћедонији и Ст Србији, он се је старао да ма по какву цену може отићи у Манџурију и прва му је дужност била да свој живот положи на олтар отаџбине...

И ми Срби ужижемо кандило над хумком врлога јунака Максимова, који је Србији и Српству у тешки данима ваљао Бог да га прости!

Руско-јапански рат.

Крвава борба око Порт Артура још траје. Јапанци су решили да по сваку цену сад оборе град. Сви се извештаји слажу у томе, да су јапански губитци ужасни, и док једни наводе, да су до среде у вече износили двадесет хиљада, други веле да су износили четрдесет хиљада И сви тврде, да у Даљни гомилама стижу све нови и нови рањеници и да све нове и нове чете јапанске јуре из Даљног на бојиште. Колико су до сад успели Јапанци врло је тешко рећи. Јер док једне вести веле, да су већ многе унутарње тврђаве у рукама јапанским, друге, које потичу и од самих добро посвећених Јапанаца, тврде, да су те вести преране У опште све вести тако против рече једна другој, да није могуће ни приближно испоставити шта је истина. Међутим неминовно је сигурно, да се око Порт-Артура води ужасна борба, ужаснија но икад. Пође ли храброј посади његовој за руком да издржи и ту најочајнију борбу јапанску, онда ће се моћи бар још месец дана одржати. Јапанцима ће онда требати силне хиљаде нове војске, нове ђебане и ране, да отпочну опет крваве јуришe. Но буду ли истините вести, да су јапански топови уништили, а делом створили грдне провале на унутарњим утврђењима кроз која кињају сад очајно ројеви јапански, онда је питање, колико ће се одржати храбра посада. Изгледа да Јапанци шаљу све нове и нове чете — а топови њихови већ две недеље просипају ватру за то, да за море и изнуре посаду. Јапанци више не броје своје жртве, они би само једном да оборе град — Но у пркос овој очајној и страшној борби изгледа — да Порт Артур још неће пасти и да ће сахранити још многу десетину хиљада Јапанаца.

Са манџурског бојишта нема ничег важнијег.

Новије вести ово су:

Борба око Порт-Артура.

Из Токија је стигла у Лондон вест, да су Руси у среду бацили у зрак све тврђавице и зграде између главних утврђења. Варош је врло узрујана. Грађанство се спрема на бег ство Велики руски бродови, погођени су од много граната У среду је једна топовњача разорена.

Из Шангхаја јављају, да су Јапанци све главне тврђаве на северозападу Порт-Артура заузели. Енглеском броду „Викторија“, који је натоварен био само говеђином, пошло је за руком да пробије блокаду и уђе у пристаниште.

У Лондон је стигла из Чифуа вест, да је стигао тамо један ратни извештач који је напустио опсадну јапанску војску, и он тврди, да губитци јапански при последњим нападајима, најмање броје двадесет хиљада које мртвих које рањених Пољски шпитаљи су препуни. Јапанци чине непрестане јуришe са свежим четама.

Друга вест која је стигла у Лондон из Чифуа вели, како Кинези, који су тамо у четвртак стигли из Даљног наводе, да поворке јапанских рањеника из последњих јуриша непрестано пролазе кроз Даљни и да свеже чете непрестано одлазе у фронт. У Даљном рачунају број погинулих и рањених Јапанаца у овим последњим јуришима на четрдесет хиљада. Непрестано се подржавају гласови, да су Јапанци заузели Ерлунгшан и некоја спољна утврђења од Кинквантана, но Јапанци који су добро посвећени у ствар држе да су ове вести преране.

Штесељ своме сину.

Из Петрограда јављају, да је син храброг заповедника порт-артурског, генерала Штесеља, добио вест од свог оца, која је датирана крајем октобра, да ће се Порт Артур још дуго држати, ако не наступе какви непредвиђени догађаји.

Руско-енглески спор.

Енглески секретар за Индију Бродрик у једноме свом јавном говору истакао је, да је стање због хулског догађаја сада боље но пре недељу дана, али још није такво, да искључује сваку бригу и да је већ све удешено и свршено.

У Париз је стигла из Лондона вест, да је између Русије и Енглеске постигнут потпун споразум у ствари састава и рада примирителног суда.

Друга вест из Париза јавља, да ће енглеско-руски споразум у ствари хулског догађаја бити врло уздрман, ако победи мишљење, великог кнеза Алексија, који тражи, да се не казни ни један руски официр и да се хулски догађај расправља тек онда, када адмирал Рождественски са својом флотом буде потпуно независно испловио из Средиземног Мора. Држе, да је ово начело потекло утицајем Немачке.

Балтичка флота.

Из Тангера јављају, да је адмирал Рождественски походио у тамошњем пристаништу француску крстарицу „Клебер“. Једна руска крстарица изаслата на отворено море, електричном светлошћу осветљивала је целу ноћ мореуз.

Заостали руски официри са балтичке флоте стигли су у Петроград

Енглеска и Јапан.

Из Чифуа јављају, да је тамошњи јапански конзул на дан Микадов умолио американске и кинеске лађе, које се налазе у ондашњем пристаништу, да у почаст рођен - дана јапанског цара осветле своје бродове. Амерички адмирал одбио је то, а кинески је учинио О том случају, много се говори у Чифу у, а конзули су известили о том, своје владе. Још се наводи, да због силних мина, које плове, бродови не напуштају ноћу пристаниште.

Србин у Кореји.

Милош Бошковић, Србин, ђак духовне академије у Петрограру, записао се одмах у почетку рата у браћу милосрђа. У марту месецу послали су га у активну војску на бојиште. Септембра месеца овај одважни Србин писао је једном своме другу из Ханхина, у Кореји. У том писму

вели, да се налази са руском војском у средини Кореје, и јавља, да су приликом освојења Гензана погинула само два руска официра и 2 војника, рањено је 16 козака. Тужи се како им је већ досадила храна од пиринча, а при том сваки час морају да граде велике маршеве. Пушкарање између Руса и Јапанаца траје тамо посведневно.

Женске указни чиновници у Србији.

„Дневни Лист“ јавља, да ће још у овој скупштинској сесији, министар унутрашњих послова Стојан Протић поднети скупштини законски предлог, да и женскиње лекари у Србији могу постати указни чиновници. Ово је новина у Србији.

Телеграм кнезу Николи.

Телеграм, који су краљ Петар и кнез Фердинанд послали из Софије кнезу Николи, гласи овако: „Ти ниси с нама овде на братском састанку, али ми знамо, да делиш наше осећаје, те зато шиљемо у име своје и у име наших народа, теби и твојим јуначким Црногорцима наше братске поздраве“.

Као што смо већ јавили, кнез Никола одмах је пријатељски одговорио и послао отпоздрав.

Писмо кнеза Арсена краљу Петру.

Краљ Петар добио је писмо од кнеза Арсена из Манџурије, у коме му јавља, да је и он учествовао у битци код Љаојана, за коју каже да је најкрвавија била. Даље у писму вели, како ће ускоро добити да командује пуком.

И деца — штрајкују.

Непрекидно обустављају радници у разним фабрикама рад и погађају се са сопственицима фабрика односно трајања рада и повишење плате. Али да и деца „штрајкују“, то се већ не догађа тако често.

Ђаци једне школе у Чикагу закључили су општи штрајк. Вођа им је један 15-годишњи ученик који је све ђаке по 50 у гомили распоредио по оближњим улицама поред школе. Свака гомила ђака има на мотци истакнуту повећу таблу, на којој пише: Удружење ученика који штрајкују. Учитеље, који су поред њих пролазили, извиждали су. Чак је и полиција имала посла да их разјури. — Ђаци су се бунили што им је речено, да ће добити новог наставника који је — Црнац. Ствар је легла, тек кад је ученицима престављен нови учитељ, који је био — беле боје.

Извоз Србије у септембру.

Србија је у септембру месецу ове године извезла преко београдске железничке царинарнице: Свежег воћа 4,213.500 килограма, пекмеза од шљива 3,977.180 кила, сувих шљива 1,180 230 кила, пшенице 200.320 кила јаја живинских 24.960 кила. Даље извезено је за тај месец дана 7.152 комада дебелих свиња и 3.328 комади волова. Укупна вредност ових предмета износи 2,818 0 0 динара.

Кратке вести.

— У Бугарској ће од сада III. коњички пук носити ово име: III. коњички пук краља Петра. — Ово је учињено из почасти према српском краљу.

Време.

Према телеграфском извештају од 23. октобра, можемо очекивати благо, суво време.

Два телеграма.

Из Лондона у Токијо.

Кад Микадов дан осване,
Порт-Артур ће паст' за цело.
Јавите нам: да л' можемо
Одржат' опело?

Из Токија у Лондон.

И Микадов дан је прош'о,
Проклети се држи град;
А опело приредисмо
Хиљадама — нашим сад.

Брзојави „Застави“.

Стигли 23 октобра ноћу.

Руско-јапански рат.

Лондон. Не потврђује се вест да је Генерал Штесел рањен. Јапанци су се код Порт-Артура од недеље узалуд трудили да пређу преко дубоких и широких ровора Код сваког јуриша гинуло их је хиљаде. Хтели су по сваку цену да саузму град до имендана свог цара. Јуришају непрестано али слабије

Токио. Јапанци су престали нападати на Порт-Артур после десетодневног јуришања. Еулингчау нису могли заузети. Губитци су велики.

Мугден. Борба с топовима траје. Код села Нагуанче су Руси и Јапанци једно према друго сасвим близу.

Текелијин фонд.

Срем. Карловци. Седница саборског одбора сазвана за 4. (17.) новембар о. г. Том приликом су позвани да дођу овамо и приме Текелијин фонд именовани патрони велики жупан Зака и барон Бајић, јер Текелијин фонд хоће да одузму од саборског одбора, што није пристао, да се незаконито изда једна трећина интереса епископима. Трећи патрон биће патријарх Георгије.

Изгреди у Инзбруку.

Инзбрук. У подне су поново били немири. Жандари су растерали бајонетима Немце, који су изазивали немире.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 23. октобра. (Брзојавни извештај.)

Жито. Куповина тече полако.

Термини.

Жито за април 9 кр. 98 пот. до — кр. — пот.
Жито за октобар 8 кр. 68 пот. до — кр. — пот.
Раж за април 7 кр. 85 до — кр. — пот.
Кукуруз за мај 7 кр. 42 пот. до — кр. — пот.
Репица за август 11 кр. 10 пот. до — кр. — пот. Све од 50 клг.

*

Течај новца.

Наполеон (20 франака) 19 кр. 04 пот.
20 марака (у злату) 23 кр. 50 пот.

ЛИСТАК.

Правим путем.

Новела (из савремена живота)
(у два дијела)
од А. Н. Красницкога
с рускога превео: М. Р.
(Наставак)

Овај млади човјек бјеше Коста Безаровић. Он је врло волио ово мјестанце на поклоничком брду, које је мало ко посјећивао. Мало не сваки дан он би се ту скрио. Ма да му је већ одавна у најмањим ситницама била позната слика, која се одовуд откривала, ипак Коста није могао још довољно да је се нагледа. Ова слика дочаравала му је увијек нове мисли, нове идеале. Каткад би млади човјек дошао овамо с књигом, али читати не би могао. Мисао се није могла усредсриједити, књига људска чинила се јадна, непојмљива и надувена поред величанствене књиге природне. За то би и остала књига, коју би собом понио, по више сати отворена на оној истој страни, на којој би је замишљени младић отворио Сад не бјеше с њим ни књиге. Он се сав предао усхићењу, сањању и маштању, а на лицу му се могло видети у тим тренутцима, да је сретан, пресретан.

Како је то лијепо! Како је то дивно! — шаптале су час по час његове танке усне. Како сам сретан, што сам се одао природним наукама!... Схваћам свијет, схваћам живот... а то једно већ је срећа! Ведри, свијетли осмијех, осмијех потпунога сазнања среће, озаравао је његово лепушкасто лице и огледао се на дну плавих му добрих очију.

Мисли, снови, маште ројем су на њ' наваљивале, кружиле пред њим, пролазиле му ум и душу и учиниле су, да му радосно куца (бије) раздрагано срце.

Кад је овђе близу пријестонице тако дивно — премишљаше Коста, — како је тек тамо, гђе је природа још у својој невиној красоти; гђе још човјеку није пошло за руком, да поквари околни свијет?! Да ми је што прије виђети свијет и стати очи у очи с природом! Хвала Богу, да је то вријеме близу!

Шкрипање пијеска, који се у близини стао осипати, поквари му снове. Неко је долазио. Коста се незадовољно придигне и сједне Чар је пропао, дражи природе ишчезе, груба реалност беше близу. Безаровић се осврне, али дошљака још не бјеше виђети Но не прође ни часак, кад се иза леђа Костиних зачу весео звучан млади глас:

А гле, гђе си се то сакрио! А ја тебе тражим, тражим! Нигђе те наћи!

Коста одма познаде глас.

О, то си ти Подвисоцки, — весело ускликну он; — а ја сам мислио да је ко други!

Ја сам ево, ја! А ко би други него ја испунио пословицу: „За милог пријана ни седам врста није даљина...“ а за мене је та изрека света истина, што сам доказао дјелом не један пут.

Шта? Ти си сигурно опет из Петрограда пјешице?

— По обичају! Но сад добро вече! Ти си опет у царству снова.

— По обичају! — насмија се Коста и врује прихвати пријатељеву руку.

(Наставиће се).

А. 166. из 1904.

СТЕЧАЈ.

На основу решења епарх. скупштине дијецезе темишварске од 16. (29) децембра 1902. бр. 10., расписује се стечај 1) на место бележника епархијских власти темишварских са плаћом од 2400 К; 2.) на место фискала исте епарх. власти са плаћом од 600 К; — дужности потоњих прописане су привр. уређењем епархија од 1871. год.; даље 3.) на место епарх. подбележника, као помоћника бележнику с плаћом од 1200 К; и 4.) на место протоколисте уједно и архивара с плаћом од 720 К.

Молитељи имају поднети путем потписане епархијске власти епархијској скупштини темишварској до 29. октобра (11. нов.) о. г. своје ваљано инструјисане молбенице.

Епарх. админ. одбор у Темишвару 22. октобра (4. нов) 1904.

I. 1087 1-3 Председништво.

ИМАЊЕ

у СРБИЈИ, близу Обреновца,
(4 сата колима до Београда)
продају се: 60 ланаца ораће земље I класе, 4 ланца растове шуме и врло лепо воћњак с кућним плацем

Обратити се ради извешћа на потписаног.

Ника Михаиловић,
у Nagyszeben (Erdély)
I. 1086 1—6 Mühlgasse 27

ПОТРЕБУЈЕМ
СТАРИЈЕГ ПОМОЋНИКА,
вештога конфекцијонара и аранжера излога. — Ступање одма или за четрнаест дана.

Ш. Теодоровић
I. 1081 1—2 у Вршцу

Млађег помоћника
доброг продавца, и солидног владања, који може одма у раду ступити, требам за своју мануфактурну и мешовиту трговину.

Миливој Ђонин,
I. 1085 1—2 Добрица (Torontal)

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА
К. М. МИРКОВИЋА
у Велој Кикинди.
потребује једног скоро изученог помоћника. Првенство имају они који потпуно српски и мађарски говоре. I. 1089 1-3

НА ХАНСКОМ ПЛАЦУ
сада приспео
ВЕЛИКИ
МЕХАНИЧКИ МУЗЕЈ
КАРЛА ШЕРА.
У истом се могу видети у животној величини слике од воска, које се покрећу. Неки део из садашњег а неки из прошлог времена
Најновије што се може видети је
РУСКО-ЈАПАНСКИ РАТ.
Улазна цена од особе 20 потура или 10 новчића. — Посетиоци добију и поклон.
За многобројну посету моли
Карло Шер
I. 1082 2 3 власник музеја.

Бечка филијала
Прима улоге на књижице 3½%
Мењачница, примање берзанских налога, зајмови на вредносне папире, ескомтирање меница, Стављање у курс и ван курса — вредносне папире.
Осигурање противу губитка на курсу

ЖИВНОСТЕНСКА БАНКА
Wien, I., Herrengasse Nr. 12.

Уплаћен акцијски капитал К 20.000.000
Резервни и осигуравајући фондови преко . . . К 9,000 000
ЦЕНТРАЛНИ ЗАВОД У ПРАГУ
Основан 1868. Г.
Филијале у Брну, Плзену, Будвајсу, Пардубици, Табору, Иглави и Морав Острву. 1088 1—

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Костантин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду